

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

32. Quidam Hæreticus externus, sed occultus impetravit in foro
conscientiæ absolutionem ab hæresi Roma à quodam Pœnitentiario
Summi Pontificis, modò vult sacros Ordines suscipere; quæritur primò, an

...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76359](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76359)

314 Tract. III. De Potestate Episcoporum,

mentio fit facta Concilij Tridentini, & tamen dicitur esse reuocatum.

4. Sed responderetur, quod licet in dicto privilegio non adfit clausula specialis derogatoria dicti Concilij, sed tantum clausula generalis; tamen quando Pontifex dispensat in speciali, & certo casu contra Concilij Generalis prohibitionem, non requiritur specialis derogatio dicti Concilij, quia cum clausula generalis prædicta nequeat vera reddi nisi in solo casu contra Concilij prohibitionem, debet hæc generica derogatio reputari pro specifica, & expressa, alias nullius esset momenti. Ita docet Loaces de Matrim. Regis Anglia, dub. 16. num. vn. & Iason in l. 2. ff. de lib. & posthum. vbi multo cumulat; quos refert, & sequitur Sanchez de Matrim. tomo 3. lib. 8. disp. 35. num. 10. Et hac ratione forsan adducta Sacra Congregatio censuit prædictum Privilegium esse obseruandum: Unde nihil obstat contra ea, quæ in superiori Resol. docui.

5. Dicendum est igitur hodie Episcopos non obstanti Constitutione Cles. VIII. posse absolueri vigore Decreti Concilij Tridentini ab excommunicatione occulta Duelli. Et ita tenet Bonacina de Cens. disp. 1. quæst. 3. punct. 1. n. 1. & Peregrinus tract. de Duello, quæst. 33. num. 1. quidquid in contrarium asserat Marchinus de Sacramento Ordinis, tractat. 1. part. 9. cap. 3. num. 8.

RESOL. XXX.

An Episcopus vigore huius Decreti possit absolvere à censura occulta contracta ex Bulla Pij V. & Greg. XIIII. ob ingressum Monasterij Monialium?

Et an Episcopus vigore Concilij possit absolvere à suspensione, quam incurrit Religiosi admittentes feminas intra claustra, si sit occulta, quod idem dicendum est de Prælati Regularium?

Et an fas sit Episcopis, vel Prælati Regulari absolvere Monialem sibi subditam, quæ è suo Monasterio ad malum finem egressa est, dummodo delictum sit occultum? Ex part. 7. tract. 2. Resol. 22.

§. 1. **N**egatiuam sententiam nominatim contra me docet Barbosa de Poss. Episcop. p. 2. alleg. 39. n. 45. cui adde Chapeauillam de cas. referu. c. 41. q. 3. diff. 2. Zecchium de cas. referu. c. 10. n. 1. Graffum in Praxi lib. 1. cap. 5. num. 7. Gauantum in Manual. Episc. ver. Absolutio, num. 15. Alzedum in praxi Episc. parte 2. cap. 6. num. 21. & 22. & alij; quia asserunt sic declarasse Sacram Cardinalium Congregationem; & quia reseruatio dictæ censuræ emanauit post Concilium Tridentinum.

2. Sed si de tali Declaratione constaret authenticè, ego illi omnino adhererem, dum tamen non constaret, puto contra Barbosam sententiam quam ego olim docui esse satis probabilem, & illam præter Bonacinam, & Beiam tenet nouissimè Bossius de Iubileo scilicet. cas. 10. §. 5. n. 154. & Mazuchellus tract. de cas. referu. diff. 2. cap. 2. diff. 1. num. 24. & alij penes ipsum, quia in Bullis Pij V. & Gregorij XIII. non reuocatur facultas de qua loquimur, concessa Episcopis in Concilio Tridentino, & ita ait Bossius in Praxi obseruatur ab Episcopis absoluentibus quando ingressus in Monasteria Monialium est occultus.

3. Nota etiam hic obiter cum Sanchez in sum. tomo 2. lib. 6. cap. 17. num. 41. posse Episcopos vigore Concilij absolvere à suspensione, quam incurrit Religiosi admittentes feminas intra claustra si sit occulta, quod idem dicendum est, de Prælati Regularium. Et ratio est, quia Episcopi, & Prælati

regulares virtute Tridentini d. sess. 24. cap. 6. habent facultatem absoluedi à quibuscumque casibus occultis, suspensionibus, & irregularitatibus occultis: sed hanc facultatem nullum ius nouum, vel abstulit, vel moderauit, aut limitauit: ergo pari modo fas erit Episcopo, vel Prælato regulari absolvere Monialem sibi subditam, quæ è suo Monasterio ad malum finem egressa fuit, dummodo delictum sit occultum: tum quia Monialis est priuilegiata, quæ nequit Papam adire, vt absoluat, exemplo femine Clericum percutientis: tum, quia Episcopi, & Prælati regulares virtute Tridentini, vt sæpe dictum est, generalem habent facultatem absoluedi à quibuscumque casibus occultis Sedi Apostolicæ reseruat.

RESOL. XXXI.

An ingredientes septa Monasterij Monialium, & cum sacra Virgine incestum committentes, si casus sit occultus, possint ab Episcopo absolutionem excommunicationis obtinere?

Et an possint supradictam absolutionem obtinere à quocumque Confessario vigore Bullæ Cruciatæ? Ex parte 2. tractatu 16. & Misc. 2. Resol. 33. aliàs 35.

§. 1. **N**egatiuè respondent Chapeauilla tract. de cas. refer. c. 14. q. 3. diff. 2. Iacob. de Graffis in praxi. lib. 1. c. 57. n. 17. Zecchius de cas. refer. c. 10. n. 1. Aloyhus Riccius in praxi tom. 1. resol. 544. n. 5. cum aliis. Et ita asserunt respondisse Sacram Cardinalium Congregationem. Et ratio est, quia reseruatio huius excommunicationis fuit publicata, & facta post editum Concilij Trident.

2. Sed contrariam sententiam in terminis nostre Bullæ docet Homobonus de Bonis in exam. Eccl. part. 1. tract. 7. c. 17. quæst. 26. & in tract. de statibus part. 1. cap. 22. Zerola in praxi Episc. part. 1. ver. Moniales, quæst. 8. Sanchez in sum. tomo 2. lib. 6. c. 15. n. 76. vide etiam P. Peregrinum tract. de duello, quæst. 37. num. 3. & Suarez in 3. disp. 30. scilicet. 2. n. 12. & 13. & alios. Et ratio est, quia cum in reseruatione huius excommunicationis non efficiatur mentio de Concilio Tridentino, non censetur illi derogatum, ex communi Doctorum sententia, quia decreta alicuius Concilij generalis, ita matura deliberatione sancita sunt, vt videantur continere vim clausulæ derogatoria: ad alia decreta posteriora contraria, nisi de illis specificam faciant mentionem, vt docet Henriquez lib. 7. cap. 26. num. 3. Vinaldus in Candel. part. 3. c. 12. num. 22. vide etiam Menoch. vol. 3. conf. 294. num. 11. & 12. Gutierrez in lib. nemo potest. de legat. 1. n. 173. Cauale. part. 1. decal. 29. num. 16. Couar. l. 4. var. c. 16. Partium lib. 2. conf. 2. n. 30. & alios.

3. Dicendum est igitur, Episcopum vigore Concilij Tridentini sess. 25. cap. 6. posse absolvere ab excommunicatione dummodo sit occulta, contracta ex ingressu ad Monasteria Monialium contra prohibitionem Gregorij XIII. quod etiam potest facere Confessarius vigore Bullæ Cruciatæ.

RESOL. XXXII.

Quidam hereticus externus, sed occultus impetratur in foro conscientie absolutionem ab heresi Roma à quodam Penitentiario Summi Pontificis, modo vult sacros Ordines suscipere; queritur primo, an propter illam heresim incurrit irregularitatem?

Secun

Sup. hoc in Ref. seq. & in tom. 4. tr. 3. ex lata doctrina Ref. 40. & aliarum eius primæ not. signanter in eius §. Ex his inferitur, cursum ad medium, & in tom. 7. tr. 1. Ref. 246. §. vlt. ad medium.

Sup. hoc in tom. 7. tr. 1. Ref. 246. §. vlt. ad medium.

Sup. hoc in Ref. seq. & in tom. 4. tr. 3. ex lata doctrina Ref. 40. & aliarum eius primæ not. signanter in eius §. Ex his inferitur, cursum ad medium, & in tom. 7. tr. 1. Ref. 246. §. vlt. ad medium.

Secundo, an possit Episcopus dispensare vigore Concilii Tridentini, sess. 14. cap. 6. Erroretur, quod non sunt irregulares, & inhabiles ad Officia, qui de hæresi suspecti coguntur per Inquisitiones abjurare de vehementi. Ex p. 2. t. 15. & Milic. Ref. 24.

Ad primum affirmatiue respondet Azorius *part. 1. lib. 8. cap. 11. quest. 13. & cap. 21. num. 2.* Donacina *ubi infra, num. 6.* Suarez *num. 4.* Sanchez *num. 2.* Rodriguez *in Addit. ad Bull. Cruc. §. 13. num. 12.* Vgolin. *de irregul. cap. 36. n. 6.* Perez *in leg. 3. tit. 4. lib. 8. ordinam. in tract. de hæresi, part. 1. fol. 99.* Fillicus *ubi infra, num. 228.* Farin. *in tract. de hæresi, quest. 192. num. 78.* Reginald. *in praxi tom. 2. lib. 3. tract. 2. cap. 15. num. 193.* & alij. Ratio est, quia sententia declaratoria non requiritur ad irregularitatem, cum ipso iure incuratur.

1. Quando autem ipso iure incurritur, non requiritur, ut factum sit notorium, sed satis est esse commissum. Hac sententia est tenenda, licet probabiliter, ut opinatur Reginald. *ubi supra*, contrariam exempli sunt non ignobiles Authores. Ita Henriquez *lib. 4. cap. 4. §. 6.* Garfias *ubi infra, num. 85.* Auila *de cons. part. 7. disp. 4. dub. 2.* Viualdus *in Append. ad Candel. aut. cap. 11. num. 13.* Sayr. *de cons. lib. 7. cap. 12. num. 16. in fin. & alij.*

3. Sed tota difficultas est in secundo quaesito, de quo inhaerent interrogatio fuit. Nam quidam Theologus Societatis I. E. S. V. ad quem etiam hic casus peruenit, negatiue respondit. Putabat enim potestatem per Concilium Tridentinum Episcopis concessam esse per Bullam Cœnæ abrogatam, & sic argumentabatur. Episcopi modo non possunt vigore Concilij absolueri ab hæresi occulta; ergo neque dispensare super irregularitate ex ipsa hæresi occulta contracta. Maior patet ex declaratione Clement. VIII. apud Azor. *tom. 1. lib. 8. cap. 19. quest. 3. & cap. 10. quest. 10.* Greg. XIII. apud Falscum *de viti. lib. 2. c. 31. num. 2.* Pij V. apud Nauartum *in Manuali cap. 27. num. 275.* & Illustrissim. Cardinalium apud Suarez *in 3. part. tom. 4. disp. 3. sect. 2. num. 11.* Minor probatur *ex cap. cum illorum, de sen. excom. vbi habetur Episcopum non posse in his casibus dispensare, in quibus est illi prohibita absolutio, nam maiora illis intelliguntur prohibita, quibus prohibita sunt minora.* Cum ergo Episcopis prohibita sit absolutio hæresis, prohibita etiam censetur dispensatio irregularitatis, eo quod potestas dispensandi maior vocetur potestate absoluendi ab excommunicatione. Et ita hanc sententiam extra dictos admodum R. R. P. P. tenet, & docet Suarez *in 3. part. tom. 5. de cons. disp. 1. §. 43. num. 7.* Donacina *de cons. disp. 7. quest. 3. §. 1. num. 11.* & Rodriguez *in summa, tom. 3. cap. 183. num. 5.*

4. Sed ego his non obstantibus contrariam sententiam tenui, & consului, quam docet Sanchez *in sum. tom. 1. lib. 2. cap. 25. num. 18.* Garfias *de beneficiis, tom. 2. part. 1. cap. 10. num. 86.* & nouissime Fillicus *in qq. moral. tom. 1. tract. 20. cap. 9. num. 246.* vbi ait: Bulla Cœnæ tantum reuocat facultatem absoluendi, ac de dispensatione nullum verbum. Cum ergo sint res distinctæ, & independentes, non est faciendum deductio ex vna ad alteram. Nec obstant ea, quæ in contrarium adducuntur. Nam Lorca *in 2. 2. q. 1. ar. 4. disp. 45. n. 9.* & alij quam plures apud Sanchez *in sum. tom. 1. lib. 2. c. 11. n. 27.* negant maiorem propositionem argumenti: prætant enim hodie per Bullam Cœnæ non esse sublatam Episcopis auctoritatem absoluendi, nego consequentiam argumenti. Nec, ut obseruat Filliculus *ubi supra, cap. cum illorum, Tom. 111.*

contra nos est, imò fauet nostræ sententiæ. Nam textus dicit, maius esse absolutionem, quam dispensationem, ut patet legenti; idèoque verita dispensatione, tanquam minori, intelligi etiam esse prohibitam absolutionem, tanquam maiorem. At nos contra dicimus, verita absolutione cum sit maius, non prohiberi dispensationem, quod est minus, quod est notandum aduersus glos. *ibi*, & alios qui corrumpunt illum textum.

5. Notent verò Confessarij circa præsentem materiam, quod Azorius *part. 1. lib. 8. cap. 21. quest. 8.* putauit illos, qui de hæresi suspecti coguntur per Inquisitores abjurare de vehementi, incurrere in hanc irregularitatem, ratione suspicionis vehementis de hæresi, & notoriæ quidem. Sed contrarium est tenendum cum Farin. *in tract. de hæresi, quest. 192. num. 80.* Sanchez *tom. 1. sum. lib. 2. cap. 25. n. 12.* Fillic. *ubi supra num. 235.* & aliis. Neque enim sunt irregulares, neque inhabiles ad officia & beneficia. Nam cum illorum hæresis non esset probata, seipsos purgantur, & innocentes ostenderunt per abjuracionem.

Sup. hoc in tom. 5. r. 5. Ref. 51. & ibi in tract. 10. Ref. 83. vlt. & in Ref. 136. §. etiam vlt.

RESOL XXXIII.

An Episcopi vigore huius Decreti possint dispensare in irregularitate occulta hæresis?

Et an non solum possit Episcopus dispensare quantum ad usum Ordinum iam susceptorum, sed et etiam ad novos Ordines recipiendos possit habiles reddere quoscumque hæreticos occultos ad fidem reuersos, & ab excommunicatione Summo Pontifici referuata iam absoluios? Ex parte 7. tract. 2. Refol. 25.

§. 1. Negatiuam sententiam docet Suarez, & alij quos citauit *in part. 2. r. 15. ref. 24.* Sed merito ibi affirmatiuam sententiam docui, quam me citato nouissime tenent tres docti recentiores, Triulench *tom. 1. lib. 1. cap. 3. dub. 10. num. 4.* Marchinus *de Sacramento Ordinis tractat. 1. part. 8. cap. 2. num. 11.* & Barbosa *de potestat. Episcop. in editione vltima, part. 2. allegat. 39. num. 4.* Idem etiam docent præter alios, à me, *ubi supra* citatos, Bossius, *de iulileo sect. 1. cap. 10. §. 12. num. 244.* & ratio est, quia neque ex Bulla Cœnæ, neque ex alio Canone habemus hanc facultatem concessam Episcopis per Tridentinum fuisse illis reuocata; ergo manutenendi sunt in sua possessione.

Quæ hic est Ref. antecedens §. Sed nota. Et lege aliam vers. & Ref. eius auct. not.

2. Nec valet dicere quòd in nostra sententia Bulla Cœnæ reuocauit Episcopis facultatem absoluendi ab hæresi occulta; ergo etiam censetur abrogasse facultatem dispensandi ab irregularitate. Nam respondeo negando consequentiam, non est igitur vera ista propositio: Qui non potest absolueri, non potest dispensare. Et tamen dispensandi potestas sit maior potestate absoluendi: siquidem, cum istæ sint potestates disparatæ, ex vna non inferitur alia. Secundo, non procedit illa regula, vbi maius est permillum, & minus expressè vetitum: ut in casu nostro absolutio ab hæresi expressè vetita per Bullam Cœnæ: dispensatio ab irregularitate ei annexa est permilla; quia nullo Canone reuocata.

3. Quæ omnia ita vera sunt, ut Episcopus non solum dispensare valeat ab hac irregularitate quoscumque Clericos, etiam Diaconos, quantum ad usum Ordinum iam susceptorum: nam hanc facultatem etiam ante Tridentinum habebant Episcopi, *cap. Saluberrimum; & cap. conuenientibus 1. questione 7.* Sed etiam ut ad novos Ordines recipiendos possit habiles reddere quoscumque hæreticos occultos ad fidem reuersos post peractam penitentiam, & ab excommunicatione Summo Pontifici referuata iam absoluios.